

NVAO NEDERLAND

TOETS NIEUWE OPLEIDING
WO-MASTER BURGERSCHAP EN
KWALITEIT VAN SAMENLEVEN
Universiteit voor Humanistiek

BEKNOPT ADVIESRAPPORT
2 maart 2021

1 Kwaliteitstoets

De toets nieuwe opleiding is een kwaliteitstoets. Een procedure toets nieuwe opleiding (TNO) is een *plan*beoordeling. Een panel van deskundigen toetst de kwaliteit van de nieuwe opleiding tijdens een locatiebezoek aan de universiteit of hogeschool. Een discussie tussen 'peers' vormt de basis van de beoordeling en resulteert in een adviesrapport. De inhoud van de opleiding, de toetsing en de studeerbaarheid komen expliciet aan de orde.

Als gevolg van de beperkende omstandigheden door COVID-19 geldt voor deze kwaliteitstoets een tijdelijke NVAO-procedure.

De Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) neemt een accreditatiebesluit op basis van het paneladvies. Dit besluit kan positief, positief onder voorwaarden of negatief zijn. Als het besluit positief of positief onder voorwaarden is, mag de nieuwe opleiding starten. De instelling heeft daarmee het recht om een wettelijk erkend diploma af te geven aan studenten die de opleiding voltooien.

Dit beknopte adviesrapport bevat de belangrijkste uitkomsten van de toetsing door het panel. Een volledig adviesrapport met de bevindingen en overwegingen van het panel is ook beschikbaar. Op basis van het volledige rapport neemt de NVAO een accreditatiebesluit. De NVAO publiceert beide rapporten op haar website.¹

Meer informatie over de NVAO-werkwijze en de (tijdelijke) TNO-procedure is te vinden op www.nvao.net.

2 Panel

Samenstelling

1. Bert van den Brink (*voorzitter*), hoogleraar Politieke Filosofie aan de Universiteit Utrecht; Dean van University College Roosevelt;
2. Greetje Timmerman, hoogleraar Jeugdsociologie aan de Rijksuniversiteit Groningen;
3. Ellen Claes; hoofddocent Faculteit Sociale Wetenschappen van de KU Leuven;
4. Abush Derks (*student-lid*), junior Adviseur Public Affairs bij PBLCO en masterstudent Political Legitimacy and Justice aan de Universiteit Leiden

Ondersteuning

- Floor Meijer, secretaris
- Thomas de Bruijn, NVAO-beleidsmedewerker en procescoördinator

(digitaal) locatiebezoek

25 januari 2020

---

¹ <https://www.nvao.net/nl/besluiten>

3 Oordeel

De wo-master Burgerschap en Kwaliteit van Samenleven (BKS) richt zich op een brede doelgroep van hbo- en wo-afgestudeerden die willen werken in de publieke sector of het onderwijs. Vraagstukken rond burgerschap staan in de opleiding centraal. In een eenjarig, voltijdsprogramma (60 EC) laat de opleiding studenten kritisch nadenken over manieren waarop burgers in een democratische samenleving met elkaar en met instituties omgaan. Dat gebeurt met name vanuit inzichten en methoden ontleend aan de filosofie, sociologie en pedagogiek. Ook het humanistisch gedachtegoed vormt een belangrijk vertrekpunt. Theorie en praktijk gaan in de opleiding hand in hand. De vier vakken uit het eerste semester geven studenten een basis van kennis en vaardigheden die zij in de stage en thesis in het tweede semester toepassen. Na het afstuderen kunnen studenten in verschillende rollen (bijvoorbeeld: beleidsmedewerker, adviseur, analist, onderzoeker) aan de slag bij onder andere publieke dienstverleners, overheidsinstanties en onderwijsinstellingen.

Het panel vindt BKS een waardevolle aanvulling op het bestaande opleidingsaanbod rond burgerschap. De opleiding heeft een aantrekkelijk en onderscheidend profiel, met name door de brede sociaal- en geesteswetenschappelijke benadering en de gecombineerd academisch-professionele oriëntatie. Positief is ook dat er van meerdere kanten (opleidingscommissie, examencommissie) is meegedacht over de nieuwe opleiding. De inhoud en opbouw van het curriculum zijn passend. Individuele onderdelen van het curriculum zitten goed in elkaar en weerspiegelen het profiel, al zou er in de vakken nog meer nadruk mogen liggen op het voorbereiden van studenten op de rol die zij in de praktijk gaan vervullen. De opleiding biedt studenten een kleinschalige leeromgeving met enthousiaste, hooggekwalificeerde docenten en goede begeleiding.

Een ontwikkelpunt is dat de opleiding nog beter kan nadenken over hoe zij naar buiten wil treden. Een kernachtige formulering van het opleidingsprofiel is belangrijk om ook studenten en werkgevers buiten de 'eigen' humanistische kring aan te spreken. Daarnaast raadt het panel de opleiding aan om gemaakte keuzes rond werk- en toetsvormen beter te onderbouwen. Dit zal de opleiding helpen om goed in te spelen op de behoeften van de brede beoogde studentenpopulatie.

Deze suggesties doen geen afbreuk aan het gunstige beeld dat het panel zich van de opleiding gevormd heeft. Het panel oordeelt positief over de kwaliteit van de wo-master Burgerschap en Kwaliteit van Samenleven van de Universiteit voor Humanistiek. De opleiding voldoet aan alle standaarden van het NVAO-kader voor de uitgebreide toetsing.

Standaard	Oordeel
1 Beoogde leerresultaten	Voldoet
2 Programma; oriëntatie	Voldoet
3 Programma; inhoud	Voldoet
4 Programma; leeromgeving	Voldoet
5 Instroom	Voldoet
6 Personeel	Voldoet
7 Voorzieningen	Voldoet
8 Begeleiding	Voldoet
9 Kwaliteitszorg	Voldoet
10 Toetsing	Voldoet

Eindoordeel	Positief
-------------	----------

4 Sterke punten

Het panel constateert de onderstaande sterke punten:

1. Profiel – De opleiding heeft een onderscheidend en aantrekkelijk profiel dat iets toevoegt aan het bestaande opleidingsaanbod en inspeelt op een behoefte onder studenten, werkenden die zich willen bijscholen en werkgevers. De UvH is bovendien goed toegerust om een opleiding met een dergelijk profiel aan te bieden.
2. Goed uitgewerkt curriculum – De individuele bouwstenen van het programma zijn van hoge kwaliteit. Vakken zijn goed opgezet en sluiten inhoudelijk nauw aan bij het profiel en de doelstellingen van de opleiding.
3. Hooggekwalificeerd en gemotiveerd docententeam – Docenten hebben de voor de opleiding benodigde expertise aantoonbaar in huis. Zij verrichten relevant en hoogwaardig wetenschappelijk onderzoek en hebben vaak goede banden met het werkveld. Docenten zijn bovendien didactisch onderlegd en nauw betrokken bij hun studenten.
4. Breed draagvlak – Binnen de UvH is breed nagedacht over opzet en inhoud van de nieuwe opleiding. Bij de voorbereidingen zijn de examencommissie en opleidingscommissie actief betrokken geweest.

5 Aanbevelingen

Met het oog op de verdere ontwikkeling van de opleiding doet het panel een aantal aanbevelingen. Deze aanbevelingen doen geen afbreuk aan het positieve oordeel over de kwaliteit van de opleiding.

1. Heldere formulering van het profiel – Leer om met de blik van een buitenstaander naar de eigen opleiding te kijken en verwoord gemaakte (profiel)keuzes op een bondige, voor de buitenwereld begrijpelijke wijze. Breng daarbij het belang van de opleiding doelbewust naar voren. Plaats de nieuwe opleiding naast de reeds bestaande en benadruk de unieke positie richting in- en uitstroom.
2. Voorbereiding op de beroepspraktijk – Leg in de eindtermen en in de invulling van vakken meer nadruk op de rol die afgestudeerden in het werkveld zullen gaan spelen. Benadruk met name de taak die zij hebben in het overbrengen van inzichten en het overtuigen van toekomstige collega's van de waarde van de specifieke BKS-benadering. Betrek zeker de vertegenwoordigers van het werkveld in deze oefening.
3. Toelatingsprocedure – Geef de toelatingscommissie de bevoegdheid om voor individuele instromende studenten een voorbereidend programma op maat samen te stellen, daar waar de aanwezige kennisbasis en vaardigheden daartoe aanleiding geven. Het bestaande premasterprogramma kan daarvoor als basis dienen.

4. Werk- en toetsvormen – Let erop dat gemaakte keuzes in de ingezette werk- en toetsvormen onderbouwd zijn vanuit een samenhangende didactische visie. Leg bovendien uit hoe deze keuzes aansluiten bij de opleidingsspecifieke context (profiel, instroom).

6 Hoe gaat het verder?

De NVAO neemt een accreditatiebesluit nieuwe opleiding op basis van het volledige adviesrapport van het panel. Dit besluit heeft een geldigheidsduur van zes jaar. Na accreditatie valt de nieuwe opleiding onder de gewone accreditatieprocedure voor bestaande opleidingen. De NVAO publiceert het besluit samen met het volledige rapport op haar website. Ook een beknopte versie van het adviesrapport is beschikbaar.²

Het interne systeem van kwaliteitszorg van de universiteit of hogeschool voorziet in passende vervolgacties die verzekeren dat de instelling de eigen visie op goed onderwijs realiseert. Een belangrijke bijdrage leveren de onderwijsvisitaties van opleidingen en diverse tussentijdse 'peer reviews'. Bij de volgende visitatie zal de opleiding terugkoppelen over wat zij met de aanbevelingen van het panel heeft gedaan. Deze verbeteracties krijgen ook een plek in het volgende adviesrapport. Meer informatie daarover op de website van de instelling.³

---

² <https://www.nvao.net/nl/besluiten>

³ <https://www.uvh.nl>.

7 Summary

The Accreditation Organisation of the Netherlands and Flanders (NVAO) organised a peer review and convened a panel of experts (digitally) visiting the institution in Utrecht on 25 January 2021. The outcome of the initial accreditation of the academic master's programme *Burgerschap en Kwaliteit van Samenleven* of the University of Humanistic Studies is positive.

The master's programme *Burgerschap en Kwaliteit van Samenleven* (BKS) caters to a wide audience of graduates of academic and applied sciences bachelor's programmes who wish to pursue a career in public service or education. Issues of citizenship hold a central place in the master. The one-year fulltime programme (60 EC) intends to stimulate critical thinking on how citizens of democratic societies interact with one another and with societal and governmental institutions. To this end, students are familiarised with insights and methods derived from philosophy, sociology and pedagogics. Humanism is also an important starting point. Theory and practice are of equal importance within the programme. The four courses in the first semester provide students with knowledge and skills that they subsequently apply in the internship and thesis in the second semester. After graduation, students can find employment in various positions (e.g. policy officer, advisor, analyst, researcher) at public service providers, government agencies and educational institutions.

In the opinion of the panel of experts, BKS is a valuable addition to the existing range of programmes on citizenship. The master has an attractive and distinctive profile, mainly because of its broad social sciences and humanities approach and its combined academic-professional orientation. An additional positive aspect is that the programme committee and board of examiners have been actively involved in the development of the master, ensuring a broad basis of support within the university. The content and structure of the curriculum are fit for purpose. Individual curriculum components are well constructed and reflect the profile, although courses could put more emphasis on preparing students for their future roles as public service/educational professionals. The programme offers students a small-scale learning environment, with enthusiastic, highly qualified staff and good guidance.

An aspect that the programme could work on more is the way in which it presents itself to the outside world. Formulating a concise and clear profile will help to attract students and employers from outside of the humanist circle. Additionally, the panel advises the programme to more thoroughly substantiate the choices made with regard to teaching and assessment methods. This will help the programme to better meet the needs of its broad future student population.

Further information about NVAO and the quality assurance system in the Netherlands can be found on www.nvao.net. For more information on the University of Humanistic Studies see the university's website.⁴

---

⁴ <https://www.uvh.nl>.

Het beknopt adviesrapport is tot stand gekomen in opdracht van de NVAO met het oog op de toetsing van de nieuwe opleiding wo-master Burgerschap en Kwaliteit van Samenleven van de Universiteit voor Humanistiek.

Aanvraagnummer: 009824

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
Accreditation Organisation of the Netherlands and Flanders

Parkstraat 83 • 2514 JG Den Haag
P.O. Box 85498 • 2508 CD The Hague
The Netherlands

T +31 (0)70 312 23 00
E info@nvaio.net
www.nvaio.net

NVAO NEDERLAND

**TOETS NIEUWE OPLEIDING
WO-MASTER BURGERSCHAP EN
KWALITEIT VAN SAMENLEVEN**
Universiteit voor Humanistiek

ADVIESRAPPORT
2 maart 2021

Inhoud

1	Procedure TNO.....	3
2	Nieuwe opleiding	4
2.1	Algemene gegevens	4
2.2	Profiel.....	4
2.3	Panel	4
3	Oordeel	5
4	Sterke punten.....	6
5	Aanbevelingen.....	7
6	Beoordeling	8
6.1	Standaard 1: Beoogde leerresultaten.....	8
6.2	Standaard 2: Programma; oriëntatie.....	9
6.3	Standaard 3: Programma; inhoud	10
6.4	Standaard 4: Programma; leeromgeving	11
6.5	Standaard 5: Instroom	12
6.6	Standaard 6: Personeel.....	13
6.7	Standaard 7: Voorzieningen.....	13
6.8	Standaard 8: Begeleiding.....	14
6.9	Standaard 9: Kwaliteitszorg.....	15
6.10	Standaard 10: Toetsing.....	15
6.11	Graad en CROHO-onderdeel	16

1 Procedure TNO

Het succesvol doorlopen van een procedure toets nieuwe opleiding (TNO) is een voorwaarde voor erkenning door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO). Pas na deze kwaliteitstoets kan de instelling de bij de opleiding behorende wettelijk beschermde getuigschriften of diploma's afgeven.

De procedure voor een nieuwe opleiding is iets anders dan voor bestaande opleidingen die al zijn geaccrediteerd. Een TNO is een *plan*beoordeling. Na accreditatie valt ook de nieuwe opleiding onder de reguliere accreditatieprocedure.

Een NVAO-panel van deskundigen toetst de kwaliteit van de nieuwe opleiding tijdens een locatiebezoek aan de universiteit of hogeschool. Een discussie tussen *peers* vormt de basis van de beoordeling en resulteert in een adviesrapport. Informatie over de invulling van het locatiebezoek en een overzicht van het bestudeerde materiaal zijn opvraagbaar bij de NVAO.

De beoordeling is gebaseerd op de standaarden zoals beschreven in het Beoordelingskader voor de uitgebreide toets nieuwe opleiding van de NVAO (Stcrt. 2019, nr. 3198). Over de standaarden geeft het panel een gemotiveerd oordeel op een driepuntsschaal: voldoet, voldoet ten dele of voldoet niet. Vervolgens geeft het panel een gemotiveerd eindoordeel over de kwaliteit van de opleiding, ook op een driepuntsschaal: positief, positief onder voorwaarden, of negatief.

Dit adviesrapport bevat de bevindingen, overwegingen en oordelen van het panel alsook de sterke punten en aanbevelingen. Op basis van dit rapport neemt de NVAO een accreditatiebesluit. Een beknopt adviesrapport is eveneens beschikbaar. De NVAO publiceert beide rapporten.¹

Als gevolg van de beperkende omstandigheden door COVID-19 geldt voor deze toetsing een tijdelijke NVAO-procedure.

Meer informatie over de NVAO-werkwijze en de (tijdelijke) TNO-procedure is te vinden op www.nvao.net.

---

¹ <https://www.nvao.net/nl/besluiten>

2 Nieuwe opleiding

2.1 Algemene gegevens

Instelling	: Universiteit voor Humanistiek
Opleiding	: wo-master Burgerschap en Kwaliteit van Samenleven
Variant	: voltijd
Graad	: Master of Arts
Afstudeerrichtingen	: n.v.t.
Locatie	: Utrecht
Studieomvang	: 60 EC ²
CROHO ³ -onderdeel	: taal en cultuur

2.2 Profiel

In de kleinschalige master Burgerschap en Kwaliteit van Samenleven (BKS) leren studenten op basis van inzichten uit de ethiek, humanistiek, sociologie en pedagogiek normatieve elementen te duiden die van invloed zijn op de interacties tussen burgers onderling en tussen burgers en professionals, bestuurders en instituties. Afgestudeerden hebben inzicht in de manieren waarop burgerschap bevorderd kan worden, en kunnen op een constructief-kritische wijze bijdragen aan kwaliteit van samenleven in beleid en praktijken van burgers, waaronder in het bijzonder scholing en vorming. De ethische en democratische normativiteit wordt geïnspireerd door een humanistisch perspectief, waarin democratische deugden ten behoeve van volwaardig burgerschap in een humane samenleving centraal staan. De opleiding vormt een aanvulling op de bestaande twee masters (Humanistiek; Zorgethiek en Beleid) van de Universiteit voor Humanistiek (UvH). Dit is een kleine, onafhankelijke levensbeschouwelijke universiteit die zich sinds haar oprichting in 1989 heeft ontwikkeld tot een academisch kenniscentrum voor vragen rondom levensbeschouwing, zingeving en de inrichting van een humane samenleving.

2.3 Panel

Samenstelling

1. Bert van den Brink (*voorzitter*), hoogleraar Politieke Filosofie aan de Universiteit Utrecht; Dean van University College Roosevelt;
2. Greetje Timmerman, hoogleraar Jeugdsociologie aan de Rijksuniversiteit Groningen;
3. Ellen Claes; hoofddocent Faculteit Sociale Wetenschappen van de KU Leuven;
4. Abush Derks (*student-lid*), junior Adviseur Public Affairs bij PBLCO en masterstudent Political Legitimacy and Justice aan de Universiteit Leiden.

Ondersteuning

- Floor Meijer, secretaris
- Thomas de Bruijn, NVAO-beleidsmedewerker en procescoördinator

(digitaal) locatiebezoek

25 januari 2020

---

² European Credits

³ Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs

3 Oordeel

De wo-master Burgerschap en Kwaliteit van Samenleven (BKS) richt zich op een brede doelgroep van hbo- en wo-afgestudeerden die willen werken in de publieke sector of het onderwijs. Vraagstukken rond burgerschap staan in de opleiding centraal. In een eenjarig, voltijdsprogramma (60 EC) laat de opleiding studenten kritisch nadenken over manieren waarop burgers in een democratische samenleving met elkaar en met instituties omgaan. Dat gebeurt met name vanuit inzichten en methoden ontleend aan de filosofie, sociologie en pedagogiek. Ook het humanistisch gedachtegoed vormt een belangrijk vertrekpunt. Theorie en praktijk gaan in de opleiding hand in hand. De vier vakken uit het eerste semester geven studenten een basis van kennis en vaardigheden die zij in de stage en thesis in het tweede semester toepassen. Na het afstuderen kunnen studenten in verschillende rollen (bijvoorbeeld: beleidsmedewerker, adviseur, analist, onderzoeker) aan de slag bij onder andere publieke dienstverleners, overheidsinstanties en onderwijsinstellingen.

Het panel vindt BKS een waardevolle aanvulling op het bestaande opleidingsaanbod rond burgerschap. De opleiding heeft een aantrekkelijk en onderscheidend profiel, met name door de brede sociaal- en geesteswetenschappelijke benadering en de gecombineerd academisch-professionele oriëntatie. Positief is ook dat er van meerdere kanten (opleidingscommissie, examencommissie) is meegedacht over de nieuwe opleiding. De inhoud en opbouw van het curriculum zijn passend. Individuele onderdelen van het curriculum zitten goed in elkaar en weerspiegelen het profiel, al zou er in de vakken nog meer nadruk mogen liggen op het voorbereiden van studenten op de rol die zij in de praktijk gaan vervullen. De opleiding biedt studenten een kleinschalige leeromgeving met enthousiaste, hooggekwalificeerde docenten en goede begeleiding.

Een ontwikkelpunt is dat de opleiding nog beter kan nadenken over hoe zij naar buiten wil treden. Een kernachtige formulering van het opleidingsprofiel is belangrijk om ook studenten en werkgevers buiten de 'eigen' humanistische kring aan te spreken. Daarnaast raadt het panel de opleiding aan om gemaakte keuzes rond werk- en toetsvormen beter te onderbouwen. Dit zal de opleiding helpen om goed in te spelen op de behoeften van de brede beoogde studentenpopulatie.

Deze suggesties doen geen afbreuk aan het gunstige beeld dat het panel zich van de opleiding gevormd heeft. Het panel oordeelt positief over de kwaliteit van de wo-master Burgerschap en Kwaliteit van Samenleven van de Universiteit voor Humanistiek. De opleiding voldoet aan alle standaarden van het NVAO-kader voor de uitgebreide toetsing.

Standaard	Oordeel
1 Beoogde leerresultaten	Voldoet
2 Programma; oriëntatie	Voldoet
3 Programma; inhoud	Voldoet
4 Programma; leeromgeving	Voldoet
5 Instroom	Voldoet
6 Personeel	Voldoet
7 Voorzieningen	Voldoet
8 Begeleiding	Voldoet
9 Kwaliteitszorg	Voldoet
10 Toetsing	Voldoet
Eindoordeel	Positief

4 Sterke punten

Het panel constateert de onderstaande sterke punten:

1. profiel – De opleiding heeft een onderscheidend en aantrekkelijk profiel dat iets toevoegt aan het bestaande opleidingsaanbod en inspeelt op een behoefte onder studenten, werkenden die zich willen bijscholen en werkgevers. De UvH is bovendien goed toegerust om een opleiding met een dergelijk profiel aan te bieden.
2. Goed uitgewerkt curriculum – De individuele bouwstenen van het programma zijn van hoge kwaliteit. Vakken zijn goed opgezet en sluiten inhoudelijk nauw aan bij het profiel en de doelstellingen van de opleiding.
3. Hooggekwalificeerd en gemotiveerd docententeam – Docenten hebben de voor de opleiding benodigde expertise aantoonbaar in huis. Zij verrichten relevant en hoogwaardig wetenschappelijk onderzoek en hebben vaak goede banden met het werkveld. Docenten zijn bovendien didactisch onderlegd en nauw betrokken bij hun studenten.
4. Breed draagvlak – Binnen de UvH is breed nagedacht over opzet en inhoud van de nieuwe opleiding. Bij de voorbereidingen zijn de examencommissie en opleidingscommissie actief betrokken geweest.

5 Aanbevelingen

Met het oog op de verdere ontwikkeling van de opleiding doet het panel een aantal aanbevelingen. Deze aanbevelingen doen geen afbreuk aan het positieve oordeel over de kwaliteit van de opleiding.

1. Heldere formulering van het profiel – Leer om met de blik van een buitenstaander naar de eigen opleiding te kijken en verwoord gemaakte (profiel)keuzes op een bondige, voor de buitenwereld begrijpelijke wijze. Breng daarbij het belang van de opleiding doelbewust naar voren. Plaats de nieuwe opleiding naast de reeds bestaande en benadruk de unieke positie richting in- en uitstroom.
2. Voorbereiding op de beroepspraktijk – Leg in de eindtermen en in de invulling van vakken meer nadruk op de rol die afgestudeerden in het werkveld zullen gaan spelen. Benadruk met name de taak die zij hebben in het overbrengen van inzichten en het overtuigen van toekomstige collega's van de waarde van de specifieke BKS-benadering. Betrek zeker de vertegenwoordigers van het werkveld in deze oefening.
3. Toelatingsprocedure – Geef de toelatingscommissie de bevoegdheid om voor individuele instromende studenten een voorbereidend programma op maat samen te stellen, daar waar de aanwezige kennisbasis en vaardigheden daartoe aanleiding geven. Het bestaande premasterprogramma kan daarvoor als basis dienen.
4. Werk- en toetsvormen – Let erop dat gemaakte keuzes in de ingezette werk- en toetsvormen onderbouwd zijn vanuit een samenhangende didactische visie. Leg bovendien uit hoe deze keuzes aansluiten bij de opleidingsspecifieke context (profiel, instroom).

6 Beoordeling

6.1 Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

Het panel is positief over het profiel van de opleiding Burgerschap en Kwaliteit van Samenleven. Uit het dossier en de gesprekken kwam naar voren dat deze wo-master professionals wil opleiden voor het publieke domein. Daarbij staat de combinatie van kennis en handelen centraal. De opleiding reikt studenten het instrumentarium aan om zich als toekomstig beleidsmakers, adviseurs en analisten te buigen over brede vragen rond democratisch burgerschap en zelf actief een rol te spelen in het tot stand brengen van oplossingen. Het humanisme vormt het vertrekpunt van de opleiding. Vanuit deze levensbeschouwing biedt de opleiding studenten een normatief-ethisch perspectief op veranderingen in relaties tussen burgers en publieke organisaties en tussen burgers onderling. Zij leren daarbij om bestaande (postmoderne, relativistische) denkbeelden en eigen aannames kritisch te bevragen. Kerndisciplines die in de opleiding naar voren komen zijn filosofie, sociologie en pedagogische wetenschappen. Eveneens belangrijke disciplines als bestuurs- en beleidswetenschap zijn minder prominent vertegenwoordigd, maar komen waar relevant wel aan de orde.

Het panel beschouwt het specifieke, toegepast-ethische profiel van BKS als een waardevolle aanvulling op de bestaande reeks van sociaal- en geesteswetenschappelijke opleidingen rond burgerschap. Uit vergelijkend onderzoek van de UvH blijkt dat verwante (inter)nationale opleidingen veelal meer theoretisch dan praktisch ingestoken zijn. Onderscheidend aan BKS is de focus op *professionele* toepassing van het toegepaste perspectief. Bovendien vormt de master een mooie aanvulling op het eigen opleidingsaanbod van de UvH. Uit gesprekken bleek dat studenten van de UvH het profiel van de nieuwe opleiding aantrekkelijk vinden, vooral door het praktische, op organisatieaspecten gerichte karakter. Binnen de UvH bestaat volgens hen behoefte aan een eenjarig alternatief voor de driejarige master Humanistiek. Ook geraadpleegde vertegenwoordigers van het werkveld bevestigen de waarde van het geschetste profiel. Zij signaleren dat moraliteitsvragen rond burgerschap in de publieke sector zeer actueel zijn. Huidige professionals in dit domein missen echter vaak de ethisch-analytische bagage die nodig is om een positie in te nemen in normatieve vraagstukken. Dit is een gat dat BKS potentieel kan dichten.

Een ontwikkelpunt is dat de opleiding nog een slag kan maken in het kernachtig schriftelijk verwoorden van het profiel. Het panel merkte dat de profilering in het aanvraagdossier minder goed uit de verf komt dan in de mondelinge toelichting door management, docenten en studenten. Het 'meenemen' van buitenstaanders in het eigen verhaal zal voor de werving van studenten en stageorganisaties van groot belang zijn. Het panel moedigt de opleiding aan om met externe ogen naar zichzelf te leren kijken en gemaakte keuzes scherper neer te zetten.

De beoogde leerresultaten (de opleiding spreekt van 'eindtermen') volgen logisch uit de geschetste profilering en getuigen van academisch masterniveau. De (inter)disciplinaire drieslag van sociologie, filosofie en pedagogiek komt in de eindtermen herkenbaar terug, net als de combinatie van theorie

en praktijk. Het panel ziet op één punt een mogelijkheid tot aanvulling van de eindtermen. Op grond van het profiel verwacht het dat overtuigingskracht een belangrijke competentie voor afgestudeerden zal zijn. Zij krijgen immers te maken met een professionele context die niet gewend is om in normatieve vraagstukken te denken en van deze benadering overtuigd moet worden. Het panel pleit voor een toevoeging op dit vlak aan de eindtermen. Die kan een plaats krijgen onder eindterm 3b ('spanningen tussen burgers of tussen burgers en instituties uitleggen in termen van burgerschap en hiervoor onderbouwde oplossingsmogelijkheden voorstellen en afwegen').

Concluderend stelt het panel vast dat de master BKS een aantrekkelijk profiel heeft – zij het dat gemaakte profielkeuzes in schriftelijke communicatie scherper kunnen worden neergezet, waardoor ook het onderscheidende karakter van de master BKS beter tot uitdrukking kan komen. De eindtermen vormen een adequate vertaling van het opleidingsprofiel. Vergelijkend onderzoek wijst uit dat zij in lijn liggen met de eisen die het internationale vakgebied stelt aan een academische masteropleiding. Wel beveelt het panel aan om de vereiste sensibilisering van de professionele context in de beoogde leerresultaten een plaats te geven.

6.2 Standaard 2: Programma; oriëntatie

Het programma maakt het mogelijk om passende (professionele of academische) onderzoeks- en beroepsvaardigheden te realiseren.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

Het panel ziet de academische oriëntatie van de opleiding in het programma overtuigend terug. Datzelfde geldt voor de nadruk die het profiel legt op voorbereiding op de professionele context. Het is uit vakbeschrijvingen en geformuleerde leerdoelen duidelijk dat het curriculum zowel inzet op het ontwikkelen van academische- en onderzoeksvaardigheden als op het oefenen van professionele vaardigheden. De vier vakken uit het eerste semester zijn met name bedoeld om een theoretische en methodologische basis op te bouwen. Vervolgens doen studenten praktijkervaring op in het tweede semester, dat in het teken staat van de stage en de thesis.

Het programma geeft de nodige aandacht aan het verbinden van theorie en praktijk. Verschillende vakken nodigen studenten uit om de geleerde theorie in opdrachten direct toe te passen op de praktijk. Toch zou de opleiding dit aspect naar de smaak van het panel nog prominenter in de etalage mogen zetten, juist omdat de professioneel-academische oriëntatie een onderscheidend element is in het opleidingsprofiel. Onderzoeksvaardigheden kunnen wat het panel betreft expliciet(er) in dienst worden gesteld van het ontwikkelen van een professionele houding. Belangrijk is dat studenten bereikte inzichten kunnen verwoorden en dat zij toekomstige collega's van de waarde daarvan kunnen overtuigen.

Het panel concludeert dat het programma studenten zowel op academisch als op professioneel vlak voldoende toerust. Het is bovendien overtuigd van het vermogen van de UvH en haar docenten om dit programma op een goede wijze aan te bieden. Op deze solide basis kan de opleiding verder voortbouwen door de voorbereiding op de professionele context in vakken nog steviger vorm te geven.

6.3 Standaard 3: Programma; inhoud

De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

De eenjarige masteropleiding (60 EC) bestaat uit vier vakken (elk 7.5 EC), een stage (15 EC) en een thesis (15 EC). De vakken zijn geprogrammeerd in het eerste semester, de stage en thesis in het tweede. Twee leerlijnen, een inhoudelijke en een methodologische, lopen als rode draden door de opleiding. Het panel kan zich goed vinden in deze opbouw, die beoogt om instromende studenten met een gedeelde basis van vakken voor te bereiden op een praktische toepassing van het geleerde in stage en scriptie. De inhoudelijke en methodologische leerlijn zijn beide goed uitgewerkt in het programma. De leerdoelen van vakken sluiten naar het panel vaststelt nauw aan bij deze leerlijnen en bij de geformuleerde eindtermen. Het is duidelijk dat docenten de kunst van het opstellen van leerdoelen beheersen.

Het panel meent dat de verschillende bouwstenen zich goed lenen voor wat de opleiding als geheel beoogt. In de vakken, die studenten inleiden in burgerschap(svorming) en ethische professionaliteit in het sociaal domein en in educatie, legt de opleiding een accent op kennis en inzichten vanuit sociologie, filosofie en pedagogische wetenschap. De methodologische bagage die studenten meekrijgen leunt zwaar op kwalitatief-empirische methoden. Het panel vindt deze keuzes goed te verantwoorden vanuit de noodzaak tot afbakening, en de specifieke achtergrond van de UvH en haar docenten. Wel zou het panel graag zien dat de opleiding ook een open blik houdt richting beleidswetenschap/ bestuurskunde en kwantitatieve methoden, aangezien deze componenten duidelijk relevant zijn voor het werkveld. Het is belangrijk dat studenten waar nodig hun licht kunnen opsteken bij aanpalende disciplines en methodieken.

Het panel kan zich vinden in de beslissing om studenten geen keuze te geven tussen verschillende programmaonderdelen. In een eenjarige master is dat een adequate keuze. Alle studenten doorlopen in een gelijke volgorde dezelfde vakken, wat de coherentie van het programma en de cohortvorming ten goede komt. Wel kunnen studenten opdrachten binnen vakken naar eigen voorkeur vormgeven doordat er vaak een vrije onderwerpskeuze is. Ook via stage en scriptie kan de student een eigen focus aan het programma geven. Hiermee valt er voor studenten toch voldoende te kiezen.

In de stage en de thesis tonen studenten aan dat zij de eindtermen op het beoogde eindniveau hebben behaald. Gelet op de professionele oriëntatie van de opleiding ligt een nauwe verbondenheid van deze onderdelen voor de hand. Docenten met wie het panel sprak, omschreven de stage als dienstbaar aan de scriptie. Stage en thesis hebben zoveel mogelijk betrekking op hetzelfde onderwerp en worden begeleid door dezelfde begeleider. Toch voorziet de opleiding ook mogelijkheden om stage en thesis los te koppelen wanneer stages 'mislukken' en daardoor niet bruikbaar zijn als basis voor een thesis. Het panel vindt het goed dat de opleiding rekening houdt met noodgevallen, maar vindt dat de stage en de thesis in principe wel verbonden zouden moeten zijn. Met het oog daarop is het belangrijk om te investeren in goede stageplaatsen, door duurzame

relaties aan te gaan met stagegevers die relevante vraagstukken hebben liggen op het vlak van burgerparticipatie en burgerschapseducatie.

Alles overziend is het panel ervan overtuigd dat de inhoud van het programma studenten in staat stelt om de eindtermen te behalen. Het programma is logisch opgebouwd en voldoende samenhangend dankzij de leerlijnen en de afwezigheid van keuzeruimte op curriculumniveau. De verschillende onderdelen sluiten goed aan bij het opleidingsprofiel, waarbij het panel wel opmerkt dat het verstandig is stage en thesis standaard betrekking te laten hebben op hetzelfde onderwerp. Ook pleit het panel ervoor om de disciplinaire insteek (sociologisch, filosofisch, pedagogisch) en gekozen methodologische benadering (kwalitatief-empirisch) niet beperkend op te vatten.

6.4 Standaard 4: Programma; leeromgeving

De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

Het panel heeft een positieve indruk van de vormgeving van de leeromgeving. Docenten en studenten spraken in de interviews hun waardering uit voor de kleinschalige, persoonlijke en activerende benadering die binnen de UvH gebruikelijk is. Met de gehanteerde onderwijsvormen wil de UvH studenten ertoe aanzetten om zelf de regie te nemen over hun leerproces. Het onderwijs vindt plaats in kleine groepen, met veel contact tussen studenten onderling en met docenten. Groepswork is een gebruikelijke onderwijsvorm en docenten geven vaak les in koppels van twee. Volgens studenten is met name karakteristiek dat zij worden uitgedaagd om een eigen mening over de leerstof te vormen en daarover met andere studenten in gesprek te gaan. Naarmate studenten verder komen in de opleiding maakt feedback door docenten vaker plaats voor feedback door medestudenten en kritische zelfreflectie.

Een aandachtspunt is dat het bestaande didactisch concept van de UvH op vrij vanzelfsprekende wijze naar de nieuwe opleiding lijkt te zijn overgebracht. Het panel had graag een meer expliciete onderbouwing gezien van deze keuze, met aandacht voor de specifieke karakteristieken van BKS en wat die mogelijk betekenen voor de vormgeving van het onderwijs. Ook miste het panel een uitwerking van wat gehanteerde onderwijskundige concepten als zelfgestuurd leren, leergemeenschappen en samenwerkend leren in groepswork precies betekenen in het licht van het opleidingsprofiel en de verwachte, zeer diverse studentinstroom (zie standaard 5). Om te voorkomen dat studenten voortijdig afhaken omdat zij niet overweg kunnen met de didactiek, adviseert het panel om de opzet van werkvormen waar nodig te herijken op basis van het instroomprofiel.

Het panel heeft begrepen dat docenten sinds de omschakeling naar (volledig) online onderwijs geregeld digitaal bij elkaar komen om onder begeleiding van een onderwijskundige over de vormgeving en uitvoering van het onderwijs te spreken. Dat is een goede ontwikkeling die ook na de Covid-pandemie voortzetting verdient. Gesprekken met docenten en studenten gaven de indruk dat nieuwe digitale onderwijsvormen in de andere UvH opleidingen goed hebben uitgedaan, mede door de bestaande gemeenschapszin. Ook online zijn de contacten tussen studenten en docenten hecht

en is er aandacht voor het persoonlijk welbevinden van studenten. Dat neemt niet weg dat docenten en studenten uitzien naar het moment waarop het contactonderwijs op locatie kan worden hervat.

Het panel concludeert dat de opleiding beschikt over een functionele leeromgeving die de student centraal stelt. De vormgeving van het onderwijs is gemodelleerd naar wat elders binnen de UvH al gebruikelijk (en succesvol) is. Het panel had graag een opleidings specifieke uitwerking van het onderwijsconcept gezien. Het is wenselijk dat het docententeam gezamenlijk een visie ontwikkelt op de relatie tussen instroom en didactiek, en werkvormen daarop afstemt.

6.5 Standaard 5: Instroom

Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

De opleiding zet in op een brede instroom van eigen UvH-bachelorstudenten, alumni van andere wo-opleidingen (met name uit de domeinen taal en cultuur en sociale wetenschappen) en hbo-afgestudeerden. Omdat BKS ook relevant is voor zij-instromers vanuit het beoogde beroepenveld, is de verwachting dat een deel van de studenten (ca. 15%) al enige jaren werkervaring heeft. Alumni van de eigen bachelor en van andere academische bachelors in sociale, gedrags- en geesteswetenschappen zijn direct toelaatbaar. Studenten met een andere wo- of hbo-vooropleiding hebben toegang na afronding van de UvH-premaster (30 EC). Aangezien de opleiding een Engelstalig vak bevat, geldt een taaleis Engels. Alle studenten krijgen een leeslijst waarmee ze zich kunnen voorbereiden op de start van de opleiding.

Het panel vindt de keuze voor een breed instroomprofiel goed verdedigbaar. De opleiding heeft aannemelijk gemaakt dat deze relevant is voor een diverse doelgroep van studenten die in het sociale domein of in educatie (willen) werken en geïnteresseerd zijn in de combinatie van een levensbeschouwelijke insteek en een empirische benadering. Het panel onderkent dat een gemengde studentenpopulatie in didactisch opzicht een belangrijke meerwaarde kan hebben. De verschillende achtergronden en ervaringen van studenten voegen een belangrijke dimensie toe aan groepswork en samenwerkend leren. Het panel suggereert wel om de beoogde doelgroep nader af te tasten en de werving op daar levende behoeften toe te spitsen. Het lijkt met name wenselijk om na te gaan hoe de opleiding actieve professionals die op zoek zijn naar bijscholing kan bedienen.

De premaster heeft volgens het panel een belangrijke functie; als voorbereiding op de masteropleiding, maar ook als potentieel visitekaartje naar de buitenwereld. Met behulp van de premaster kan de opleiding een stevig profiel neerzetten. In de keuze voor een gedeeld programma voor alle drie de masteropleidingen kan het panel zich vinden; de componenten van de premaster lijken (ook) voor BKS adequaat. Wel pleit het panel ervoor om daar waar nodig te differentiëren in het programma, al naar gelang de achtergrond en behoefte van de aankomend student. De toelatingscommissie zou de bevoegdheid moeten hebben om maatwerk voor te stellen wanneer de aanwezige kennisbasis en vaardigheden van de student daartoe aanleiding geven. Dat geldt zowel voor externe hbo- en wo-instromers als voor doorstromers vanuit de eigen bacheloropleiding.

Het panel concludeert dat de opleiding heeft nagedacht over de kwalificaties die nodig zijn om het programma succesvol te kunnen doorlopen. Het is van mening dat een brede instroom past bij de opleiding en – bij heldere profielkeuzes en een doelmatige voorlichting – goed zou moeten uitpakken. Het panel moedigt de opleiding aan om zich een nog beter beeld te vormen van de beoogde doelgroep en ruimte te creëren voor maatwerk in de toelating.

6.6 Standaard 6: Personeel

Het docententeam is gekwalificeerd voor de inhoudelijke en onderwijskundige realisatie van het programma en de omvang ervan is toereikend.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

Het panel is tevreden over de inhoudelijke en didactische kwalificaties van het docententeam. Nagenoeg alle docenten zijn gepromoveerd in een voor de opleiding relevant vakgebied (met name: sociologie, filosofie, pedagogiek) en kunnen in hun vakken een link leggen met actuele onderzoeksresultaten. Zij hebben aantoonbare ervaring met een interdisciplinaire werkwijze. Het panel vernam bovendien dat de opleiding over een ruim netwerk beschikt, waaruit eventueel benodigde aanvullende specialistische expertise kan worden ingeroepen. Bepaalde docenten beschikken over gerichte praktijkervaring als bestuurder, toezichthouder, volksvertegenwoordiger, zorgprofessional of auteur. Van de professionaliteit van het team is het panel onder de indruk. Docenten lijken goed in staat om in een kleine, hechte leergemeenschap de juiste mate van distantie te betrachten. Een ruime meerderheid van de docenten heeft een basiskwalificatie onderwijs (BKO). Docenten die Engelstalig onderwijs verzorgen beschikken over Engelse taalbeheersing op C1-niveau.

De omvang van de staf is toereikend: de opleiding kan voor haar programma putten uit een flinke groep docenten. De beoogde student-docentratio (20-25:1) past bij het intensief en kleinschalig onderwijs dat de UvH nastreeft. Ook de geldende norm voor de onderwijsbelasting van staf (55%) is gunstig. Het panel vernam dat aanstellingen met een grotere onderwijscomponent (tot 80%) ook voorkomen, maar uitsluitend in goed overleg met de docent zelf. Uit de gesprekken kwam het beeld naar voren dat de UvH zich sterk maakt voor gecombineerde onderwijs-onderzoekaanstellingen met een langere looptijd. Net als aan andere universiteiten ervaren docenten (in bepaalde perioden) een hoge werkdruk. Leidinggevenden gaan daar volgens hen op een verstandige manier mee om, met oog voor de behoeftes van de individuele docent. Positief is dat docenten voor het opzetten van de nieuwe mastervakken kunnen beschikken over ontwikkeltijd. De gesprekken wezen uit dat docenten enthousiast zijn over (hun rol in) de nieuwe opleiding en deze beschouwen als waardevolle toevoeging aan het bestaande opleidingsaanbod.

Concluderend stelt het panel vast dat het intrinsiek gemotiveerde, hooggekwalificeerde en voldoende omvangrijke docententeam een sterk punt is van de opleiding.

6.7 Standaard 7: Voorzieningen

De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

Oordeel

Voldoet

Bevindingen en overwegingen

De UvH is gevestigd in een compact pand in Utrechtse binnenstad, waar alle benodigde faciliteiten onder handbereik zijn. Dankzij een samenwerkingsovereenkomst met de Universiteit Utrecht (UU) kunnen UvH-studenten gebruikmaken van de nabijgelegen, uitstekend geoutilleerde Drift-bibliotheek, alsmede van andere vestigingen van de Universiteitsbibliotheek Utrecht. In gesprekken met het panel omschreven studenten en docenten de voorzieningen als adequaat.

Op een aantal punten werkt de UvH actief aan verbetering. Naar verwachting wordt eind 2022 een nieuwe elektronische leeromgeving geïmplementeerd, met een sterk verbeterde functionaliteit. Ook komen extra werkplekken beschikbaar op centrale locatie in Utrecht, die de UvH zal delen met de andere levensbeschouwelijke universiteiten. Het CvB zoekt nog naar een manier om studenten toegang te geven tot digitale publicaties. Tot grote spijt van de UvH maakt online toegang sinds enige jaren geen onderdeel meer uit van de samenwerkingsovereenkomst met de UU; studenten kunnen digitale publicaties nu alleen binnen de bibliotheek inzien. Het panel vernam dat het CvB in gesprek is over mogelijke oplossingen. Het hoopt dat deze op korte termijn resultaat opleveren.

Het panel concludeert dat de UvH beschikt over toereikende huisvesting en materiële voorzieningen. Punten waarop verbetering mogelijk en noodzakelijk is staan helder op het netvlies en leiden tot concrete acties.

6.8 Standaard 8: Begeleiding

De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Oordeel

Voldoet

Bevindingen en overwegingen

De UvH heeft de informatievoorziening en studiebegeleiding goed geregeld. De kleinschaligheid van de organisatie heeft volgens docenten en studenten als voordeel dat er snel en direct gecommuniceerd wordt. Men kent elkaar en weet elkaar goed te vinden, zonder dat dit ten koste gaat van kritische vermogens en onafhankelijkheid. Naar het welbevinden van studenten gaat veel aandacht uit, ook nu er vanwege de Covid-19 pandemie sprake is van onlineonderwijs. Studenten worden niet zozeer bij de hand genomen, als wel aangespoord om zelf te onderzoeken bij wat voor hulp zij gebaat zijn. Dat vindt het panel een goede benadering, die ook doorklinkt in het adequate beleid rond studenten met een functiebeperking.

Uit de gesprekken kwam naar voren dat de master-studieadviseur een gewaardeerde rol speelt binnen de UvH. Zij is goed zichtbaar doordat ze op meerdere momenten in de opleiding plenair en individueel voorlichting geeft en actief een vinger aan de pols houdt. Samen met de opleidingscoördinator en studentenraadsman vormt de studieadviseur een laagdrempelig eerste aanspreekpunt en vangnet voor studenten. Waar nodig verwijst ze door naar andere hulpverleners, zoals een studentenpsycholoog waartoe studenten via een service-overeenkomst met de UU toegang hebben. Het panel vernam met tevredenheid dat de UvH investeert in de begeleiding van studenten. Onderdeel daarvan is dat in augustus 2020 een tweede studieadviseur is aangesteld.

Waar nodig kunnen de studieadviseurs elkaars werk overnemen, wat de kwetsbaarheid van het hebben van een enkele studieadviseur ondervangt

Het panel concludeert dat informatievoorziening en begeleiding aansluiten bij de behoeften van studenten. De organisatiecultuur kenmerkt zich door korte lijnen en een grote onderlinge betrokkenheid. Met de uitdagingen die kleinschaligheid met zich meebrengt, gaat de UvH naar behoren om.

6.9 Standaard 9: Kwaliteitszorg

De opleiding kent een expliciete en breed gedragen kwaliteitszorg, bevordert de kwaliteitscultuur en is gericht op ontwikkeling.

Oordeel

Voldoet

Bevindingen en overwegingen

De UvH werkt op een systematische manier aan de kwaliteit van haar onderwijs. De PDCA-jaarcyclus vormt het uitgangspunt voor het gehanteerde kwaliteitszorgsysteem. Deze wordt in alle opleidingen van de UvH op dezelfde, gedegen manier doorlopen, zowel op vakniveau als op opleidingsniveau. Verder merkt het panel op dat de medezeggenschap een volwaardige positie heeft binnen de organisatie. Een uitgesproken sterk punt is dat examencommissie en opleidingscommissie nauw betrokken zijn geweest bij de plannen voor de nieuwe opleiding. De gesprekken wezen uit dat beide gremia tijdens de voorbereidingen gevraagd en ongevraagd hebben meegedacht over de opzet en inhoud van de opleiding.

Het panel concludeert dat de UvH een degelijk kwaliteitszorgsysteem kent, waarbij de nieuwe opleiding kan aansluiten. De proactieve rol van examencommissie en opleidingscommissie onderstreept dat er sprake is van een vanzelfsprekende kwaliteitscultuur.

6.10 Standaard 10: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Oordeel

Voldoet

Bevindingen en overwegingen

Het panel vindt het geschetste systeem van toetsing adequaat. De opleiding heeft de regelgeving rond toetsing helder uitgewerkt en zorg gedragen voor een goede afstemming van eindtermen, vakspecifieke leerdoelen, gehanteerde werkvormen en toetsen. Gekozen toetsvormen (schriftelijke tentamens, werkstukken, presentaties) zijn afwisselend en geschikt om zowel kennis- als vaardigheden te toetsen. Het zwaartepunt ligt met name bij schriftelijke groeps- en individuele opdrachten. Docenten beoordelen deze opdrachten met een gestandaardiseerde *rubric*. Het viel het panel op dat beoordelingsformulieren niet gestandaardiseerd zijn. Om studenten meer duidelijkheid te geven over de gestelde eisen pleit het ervoor om schriftelijke opdrachten waar mogelijk met eenzelfde formulier te beoordelen. Positief is dat er binnen het docententeam veel nadruk ligt op

onderlinge informatie-uitwisseling en feedback. Docenten becommentariëren de toetsen van collega's en kijken deels gezamenlijk na. Bij thesen zijn steeds twee beoordelaars (begeleider en tweede lezer) betrokken, die onafhankelijk van elkaar achtereenvolgens het onderzoeksvoorstel en het eindproduct beoordelen. De toetskwaliteit is geborgd. Docenten zorgen voor een goede documentatie van het doorlopen toetsproces en de examencommissie houdt in voldoende mate toezicht op de kwaliteit van toetsen en het eindniveau van afgestudeerden.

Het panel raadt aan om bepaalde aspecten van de toetsing te optimaliseren. Het viel op dat de toetsing vrij traditioneel overkomt en een directe voortzetting vormt van wat elders binnen de UvH gebruikelijk is. Opleidings specifieke aspecten, zoals de professioneel-academische oriëntatie, de diverse instroom en de nadruk op het tot stand brengen van een democratische dialoog, had de opleiding herkenbaarder en systematischer kunnen vertalen naar de toetsing. Het panel moedigt de opleiding aan om vanuit een didactische visie te expliciteren hoe de toetsing het eigen leerproces van verschillende groepen studenten met uiteenlopende achtergronden ondersteunt. De examencommissie zou bovendien meer aandacht mogen besteden aan de fundamentele keuzes die in het toetsprogramma gemaakt zijn.

Het panel miste een expliciete visie op de prominente plaats van groepswork in de toetsing. Het had graag onderwijskundige argumenten gezien voor de gemaakte keuze om groepswork op groepsniveau te beoordelen en per vak variabel (0-50%) te laten meewegen in het eindcijfer. Ook de keuze om summatieve toetsing vooralsnog tot de norm te maken, vond het panel beperkend. Juist in een opleiding als BKS kan het consequent inzetten van formatieve toetsing naar oordeel van het panel sterk bijdragen aan het leerproces van studenten. Het vernam met instemming dat de UvH investeringen wil plegen om formatieve feedback structureler in te bedden.

Alles overziend oordeelt het panel dat het systeem van toetsing oog heeft voor de vereiste validiteit, betrouwbaarheid en transparantie van toetsing en daarmee adequaat is. Mogelijkheden voor verdere optimalisatie liggen op het vlak van het vanuit een didactische visie beargumenteren van gemaakte keuzes, met name rond individueel werk/groepswork en summatieve/formatieve toetsing.

6.11 Graad en CROHO-onderdeel

Het panel adviseert om de volgende graad aan de opleiding toe te kennen: Master of Arts
Het panel adviseert het volgende CROHO-onderdeel voor de opleiding: taal en cultuur

Afkortingen

BKO	Basis Kwalificatie Onderwijs
CROHO	Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs
EC	European Credits
hbo	hoger beroepsonderwijs
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie
wo	wetenschappelijk onderwijs

Het adviesrapport is tot stand gekomen in opdracht van de NVAO met het oog op de uitgebreide toetsing van de nieuwe opleiding wo-master Burgerschap en Kwaliteit van Samenleven van de Universiteit voor Humanistiek.

Aanvraagnummer: 009824

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
Accreditation Organisation of the Netherlands and Flanders

Parkstraat 83 • 2514 JG Den Haag
P.O. Box 85498 • 2508 CD The Hague
The Netherlands

T +31 (0)70 312 23 00
E info@nvao.net
www.nvao.net